

cum. Alphonsus Sapiens *Leg. 45 tit. 6 Partit. 1.* et in pellices ipsas Clericorum Joannes I *Leg. 3, tit. 26, lib. 12 Novis. Comp.* quæ deprompta videtur ex Synodo Hispalensi I *Can. 3.*)

(5) *Can. 9 dist. 38, can. 1 c. 14 g. 4; cap. 6 ne cleric., vel Monach. Clem. I. §. adversus, de vita, et honest. cleric., Concil. Nicænum can. 16 tom. 2 col. 59. Concil. Alerat. I can. 12 tom. 1 col. 1452 collect. Labbæi ed. Venet., Concil. Trident. sess. 22 de reform. cap. 1.* Quædam tamen sunt negociationes, quibus clerici non interdicuntur, et quas diligenter expendant Teophilus Reynaudus *in discept. de Relig. Negoc.;* Gonzalez *in Cap. 6 ne cler., vel monach. n. 6,* aliique Decretalium interpretes *in eundem titulum.* Ita licet clerico labore manuum suarum, et honesto artificio sibi victum comparare, præterea vendere res collectas ex propriis prædiis, et carius etiam vendere res, quæ supersunt, quasque ipsi emerunt pro se, et familia sua, modo se intra fines justæ pretii contineant. Prohibentur tamen clerici etiam sub alieni nominis involuero *cambia*, uti vocant, *activa* contrahere, et similes quæstuosas negociationes exercere: Benedictus XIV. *Constit. Apostolicæ 15 tom. 1 ejus Bullarii pag. 19 edit. Rom. an. 1754.* Pertinent etiam ad eandem materiam Encyclicæ Litteræ *Cum primum Clementis XIII. datæ die 17 Septembr. 1759 ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, et Episcopos,* quibus statuitur, ne clerici, et sacerdotes ministri, aut procuratores laicorum sint, ipsique præterea ab omni quæstuosæ negociationis genere repelluntur. Consule Giraldum *Exposit. Jur. Pontif. part. 1 sect. 524 tom. 1 pag. 222 et part. 2 tom. 2 sect. 75 pag. 915 seqq.*

(N. S. Syn. Tarracon. *Can. 2* ita statuit: *Quicumque in Clero esse voluerit, emendi vilius, vel vendendi carius studio non utatur. Si voluerit hæc exercere, colibeatur à Clero.* Eadem habent recentiora Concilia: Hispalen. an. 1512. *Cap. 23, Collect. Tarracon. an. 1591, lib. 5 tit. 52 cap. 5.* Quin et Syn. Valentina anni 1565, *Sess. 3 tit. 5, cap. 17 Sacris initiatis Ordinibus interdicit, ut proventuum etiam Ecclesiasticorum conductores, qui Arrendatarii dicuntur, existant, sub viginti librarum pœna; aut quindecim dierum incarcerationis.* Reges quoque nostri negociationem Clericis vetuerunt sub pœna amissionis immunitatis à Tributis: *legg. 12 et 14 tit. 9 lib. 1 Novis. Compilat.*

Quod ad usuras spectat, ita stabuit Syn. Illiberit. *Can. 20: Si quis Clericorum detectus fuerit usuras accipere, placuit degradari, et abstinere.*)

(6) *Can. 37 dist. 5 de consecr. can. 19 dist. 34* Vide S. Carolum Borromeum *in Conc. Provincial. I. part. 2 act. Eccles. Mediol. part. 1 pag. 49, decreta Concilii Burdigalensis t. 21, Bituricensis t. 25 can. 6. Aquensis tit. de vit. et honest. cleric. apud Harduinum tom. 10 col. 1359, 1486, 1545.*

(7) Canon. Apostolor. 35 apud Cotelerium *PP. Apostol. tom. 1 pag. 448 ed. Amstelædami 1724. Episcopus, Presbyter, vel Diaconus aleis, et ebrietatibus vacans, vel desinat, vel deponatur; Subdiaconus, aut lector, aut cantor similia faciens, vel desinat, vel segregetur.*

(N. S. De ludis alearum, v. Syn. Lateran. IV. *can. 16; Trident. Ses. 22. Ref. c. 1; Nov. 125 Justinian. c. 10; et Caroli III leg. 15 tit. 25 lib. 12 Novis. Compilat.* Quinimmo etiam laicis sub pœna segregationis à communione Ecclesiæ, aliquando fuere interdicti: concil. Illiber. *can. 79.*

Præterea; Syn. Hispalens. an. 1512. *cap. 25, clericum ebriam pœna suspensionis ab officio et beneficio coercendum decrevit*)

(8) Vide Benedictum XIV. *de Synod. Diœces. lib. 11 cap. 10 §. 6 et*

seq. ubi etiam quæritur, num Clerici quodlibet venationis genus exercere prohibeantur. Certe duplex venatio est, altera scilicet clamorosa, seu saluosa, quæ fit cum magno tumultu, strepituque armorum, et canum ad occidendos apros, cervos, majoresque feras; altera quieta, quæ nimirum exercetur solis laqueis, retibus, aut etiam cum armis, sed paucis adhibitis canibus, sine ullo strepitu ad capiendas volucres, minoresque belluas non feroces. Communior sententia est, tantum clamorosam venationem clericis esse vetitam; sed magis est consentanea Juri opinio illorum, qui utrumque genus venationis interdictum putant.

(N. S. Ex Hisp. canonibus, non licent Clerici silvaticæ venationes: *Cap. 2 de Clerico venat.* neque spectaculis interesse: *Collect. Martini Brac. cap. 60, neque saltare, vel canere cantiones sæculares: Synod. Hispalens., an. 1512. cap. 25.* Demum nec Taurorum spectare agitationes: *Synod. Toletan. an. 1565, Action. 3 Ref. cap. 206, et Leg. 42 Tit. 5 Partit. 1,* constituta ab ead. Syn. Hispal. pœna pecuniaria, et excommunicationis à Pio V, quam tamen abstulit Clemens VIII. De componendis Clericorum moribus videsis *Synod. Tolet. præf. Act. 5, Valent. ejusd. an. Sess. 5 Tit. 5 cap. 17, et 48, et Collect. Tarracon. an. 1591, Tit. de Vita, et honestate Clericorum.)*

(9) Canon. Aposto. 74 apud Cotelerium *loc. citad. pag. 455.*
(10) *Can. 25 dist. 25 cap. 4 de vit. et 5 honest. clericor.* Hinc Concilium Agathense. *can. 20 apud Labbæum Concil. tom. col. 524 ed. Venet.* jubet Archidiaconum, clericos comam nutrientes, etiamsi noluerint, *invitos detondere.*

(11) *Cap. 2 de vit. et honest. Cler.* Verum clericis iter facientibus, ob necessariam defensionem, ex consuetudine armorum gestatio permittitur. Confer Giraldum *Exposit. Jur. Pontific. part. 1 sect. 311 pag. 214,* ubi plures ea de re summorum Pontificum Constitutiones describuntur.

De hoc quoque videsis *Diction Jur. Canonic.,* aut. *can. hon. Andres,* edit. *Matrit., 1847,* sub auspiciis Emmi. Card. Archiep. Hispal. art. *Armas.*

(N. S. Illud hic opportune quæri posset, num librorum gentilium, et hæreticorum lectio fuerit Clericis antiquitus permessa? Ac primo libros hæreticorum quod spectat, non nisi pro necessitate, et tempore, eorum lectio Episcopis permissa: *Concil. Carthag. IV. Can. 16.* Quod vero ad gentilium libros attinet, illud quorundam Clericorum institutum semper in Ecclesia damnatum est, qui neglectis Scripturis, aliisque utilioribus libris, vel delectationis tantum causa illos legerent, vel ut linguam suam politori, atque elegantiori dialecto adsuefacerent, quod simplex Sacræ Scripturæ stylus ipsis non adideret; nec deerant ex Clericis, qui, ut artem sophisticam ad imponendum imperitioribus addicerent, suum tempus generatim in Ethnicis Scriptoribus perlegendis insumebant. Profecto his de causis instituta Auctorum gentilium lectio semper in Ecclesia, et quidem jure optimo, prohibita. Ceterum ubi de confirmanda doctrinæ Christianæ veritate, vel de gentilium detegendis, confutandisque erroribus ageretur, profanos Auctores legere nunquam non permissum, quinimmo et aliquando summopere commendatum. Quis enim inficiatur, plerosque veterum Patrum in gentilium eruditione multum fuisse versatos, ac eorundem lectionem plurimum ipsis profuisse, tum ex una parte ad Sacras Scripturas feliciter, et facilius interpretandas, tum ex altera ad hostium fidei detegendas, profligandasque fallacias? Nemo unus. Quin et ipsi Apostoli non sunt dignati ipsorum sententias sacris suis inserere libris: *1 ad Corint. Cap. 15 v. 33., Act. Apostolor. Cap. 17 v. 28.* Profecto divinas Scripturas, antiquosque Canones vix, aut ne vix quidem interpretabitur,

qui linguas originales, veterem historiam, chronologiam, geographiam, criticam, artemque oratoriam non calleat. His præsiidiis destituti non fuere veterum Patrum illustriores, Origenes, Hieronymus, Augustinus etc.

Postremo de Jure civili, ac de Medicina pauca hic supersunt observanda. Ac primo veteres quidem clericos ab hisce studiis fuisse alienos, patet ex Ambrosio *Lib. 1 de Abraham*. Hyeron. *Epist. ad Ocean.*, aliisque. At contra sequitis temporibus, adeo toti profanis hisce scientiis sese derunt, ut sacrarum litterarum, canonumque studia omnino neglecta viderentur: uti graviter conqueritur S. Petrus Damiani *Lib. 1 Epist. 15*. Illud vero summo-pere mirandum, Monachos etiam, licet alioquin ex proprio instituto solitudine adstrictos, profanis hisce studiis, præsertim Medicinæ, adeo vacasse, ut celebriores medici essent medici Cassinenses. Porro Honorius III *Cap. 10 Ne clerici, vel Monachi*. Monachos exeuntes ad audiendas Leges, vel Physicam, sive Medicinam, sub pœna excommunicationis, jubet ad claustra quam-citius redire. Hac prohibitione, quam antea etiam in Syn. Turonens. Alexander III ediderat, ad Theologiæ studium ampliandum, Clericos quoque in dignitate constitutos adstringi, idem Honorius *ibid.* præcepit. Ceterum quod in Jus Canonicum novum plura ex Jure Civili irreperierint, hic factum est, ut nisi utriusque studium conjungatur, fere nullum in Jure Canonico quis fecerit progressum. Igitur tamdiu in Jus Civile incumbendum, quamdiu Juri Canonico novo recte intelligendo satis erit. Damnianda prorsus Clericorum quorundam conditio, qui neglectis ecclesiasticis studiis, Juri Civili, forensibusque negotiis, ad turpe lucrum quærendum, unice danto peram. Meminerint istiusmodi Clerici ordinatione sese ultro divino ministerio, ac proximorum salutis procurandæ unice addixisse.

In Hispania non prohibentur Clerici Juri Civili incumbere; immo Salmantinæ Universitatis *Constit. 27*, Beneficiariis triennium Juris Civilis studium permittitur, ut perfectiores in Canonico evadant; Medicinam vero et Chirurgiam nec addiscere eis licet; *Leg. 28 Tit. 4 Partit. 1, et Leg. 2 Tit. 9 ejusdem Partite*).

40. Tonsi item clerici esse debent, vestemque ferre clericalem, quæ duo in illis Ecclesiæ primordiis minime servabantur (1). Clerici, æque ac laici tunicam, togamque Romanam gestabant, neque usus erat ullus tonsuræ clericalis (2); sed postea, sæculo præsertim sexto, laici vestimentum illud brevius à Barbaris in Italiam illatum usurpare cœperunt, clerici autem vestem illam retinere oblongiorem, propriamque Romanorum.

(1) De vestibus clericorum plerique sic statuunt, nullum initio inter clericos, interque laicos fuisse discrimen, atque hoc deinceps induci cœpisse sexto præsertim sæculo, posteaquam Barbari, qui Italiam occupaverant, vestimentum illud brevius intulerunt. Nam ad sextum sæculum pertinet Gregorius Turonensis, qui in *Historiæ Franc. lib. 5 cap. 14 col. 214 ed. Ruinart. Paris. 1690* hæc scribit: *Merovechus, cum in custodia à Patre retineretur, tonsuratus est, mutataque veste, qua clericis uti mos est, Presbyter ordinatur*. Gregorius M. *Dial. lib. 4 cap. 40 col. 444 tom. 2 et homil. 4 in Evang. lib. 1 n. 5 col. 1449 tom. 1 ed. Maurin. Paris. 1705*. Concilium Agathense *can. 20* apud Labbæum *conc. tomil. 5 col. 524 ed.*

Venet. Matisconense I. can. 5 col. 659 tom. 6, Trullanum can. 27 col. 1359 tom. 7 ex quibus omnibus patet, alias ea tempestate fuisse clericorum, et alias laicorum vestes. Ego libenter do, et concedo, iisdem initio vestibus tum clericos, tum laicos usos fuisse, et facile etiam assentior iis, qui tantum post Barbarorum in Italiam adventum laicorum vestes à vestibus clericorum brevitate distingui cœpisse arbitrantur. Verum multo antea vestes ipsas clericorum, si non forma, et colore, materia certe, ac modestia distinctas fuisse arbitror. Concilium Carthaginense IV. habitum anno 398 *can. 45 loc. cit. col. 1441 tom. 2, Clericus professionem suam, inquit, et in habitu, et in incessu probet*. Hieronymus in *ep. 150 ad Demetriadem de virgin. servand. n. 5 col. 975 tom. 1 ed. Vallarsii*, quæ epistola scripta est an. 414, Demetriadem ipsam laudat, quod pro gemmis, et serico, et exquisitis epulis appetierit jejunium, laborem, asperitatem vestium; victus continentiam, et quod omnem corporis cultum, et habitum sæcularem quasi propositi sui impedimenta projecit, ut vili tunica indueretur, et viliori pallio tegetetur. Salvianus Scriptor V. sæculi *lib. 4 de gubern. c. 7 pag. 70 ed. Baluzii Pedeponti 1742* diserte distinguit habitum sæcularem, et *lib. 4 c. 1 pag. 282, quidam, ut arbitror, filiorum tuorum, inquit, sub religionis titulo à religione dissentiunt: et habitu magis sæculum reliquere, quam sensu*. Nec mihi quis objiciat locum Cælestini Pontificis in *epist. 4 ad Episc. provinc. Vienen. et Narbon. c. 1* apud Coustantium *epist. Roman. Pontif. col. 1067*, qui reprehendens Gallicanos Clericos, quod, pallio, et cingulo uterentur, habet hæc: *discernendi à plebe vel ceteris sumus doctrina, non veste, conversatione, non habitu, mentis puritate, non cultu*. Nam hic locus haud certe ostendit, clericales, laicasque vestes ea ætate aliquo modo dissimiles non fuisse; tantum conficit, fuisse contra ecclesiasticum morem palium illud, et cingulum, quo Gallicani clerici utebantur, credentes se scripturæ fidem non per spiritum, sed per literam completuros; itemque conficit clericos, quod nemo non intelligit, doctrina præsertim, ac pietate à laicis distinctos esse oportere. Satis igitur, ut mihi quidem videtur, compertum, exploratumque est, non solum sexto, sed etiam quinto, quartoque sæculo aliquid fuisse discrimen inter vestes, quibus laici, quibusque clerici utebantur.

(N. S. In Hispania sæculo IV nonnihil distingui clericos in exteriori habitu, indicat Syn. Cæsaraugust. an. 531, can. 6.

Clericos quoque veste forma à laicorum veste distincta usos fuisse sæc. 6, infertur ex Syn. Narbonensi an. 589, can. 1, ac dein ex Tolet. 4, altero sæc. ineunte, can. 28 alias 27.

Verum nunquam destitit Ecclesia Clericos admonere, ut neque in distincta hac veste aut luxum quærerent, aut mollitiem adfectarent, sive in pannis, sive in colore, sive in fissuris multiplicibus, sed modestiam præferrent. Ad rem Syn. Valent. *Cap. 15 statuit, ut in sacris ordinibus constituti vestibus utantur talaribus, non rubei coloris, aut viridis, sed nigri, vel eorum, quos honestus Ecclesiasticorum usus admisit; scissis non utantur calceis, in subuculis collaria rugata minime deferant, nec additamenta illa sinuosa extremitati manicarum subuculæ adjungant.*

(2) Caput Clericorum desuper in modum spheræ radii jubet Anicetus apud Gratianum *can. 21 dist. 25*; sed hic canon pertinet ad falsas decretales Isidori Mercatoris. Credibile autem non est, clericos ea tempestate, qua se ethnicis ignotos esse cupiebant, sese illis tam perspicua nota patefacere voluisse, et nullus antiquus scriptor tonsuræ meminit, imo eam dissertissime excludunt Optatus Milevitan. *de schismat. Donatist. advers. Parme-*

nian lib. 2 cap. 25 pag. 46 ed. Antuerpiæ 1702. et Hieronymus in Ezech. lib. 15 cap. 44 t. 5 col. 547 cit. ed. Vallarsii.

44. Per idem forte tempus clericalis tonsura cœpit adhiberi. Triplex in ecclesiasticis monumentis occurrit tonsuræ genus, Pœnitentium, Monachorum, et Clericorum. Pœnitentium tonsura omnium antiquissima; eam sequuta est Monachorum, qui Pœnitentes imitari videbantur; postremo tonsura Clericorum (1); sed hæc longe distat à reliquis, eaque nunc accipiendis ordinibus tam pueri, quam adulti initiatur, non solum tonsis, et circumcisis capillis ad instar coronæ, sed etiam raso summo capitis vertice, ut à laicis discernantur (2). Est hæc tonsura illa clericalis, quæ hodie sumitur, antequam ordines suscipiantur, cuiusque ritus describuntur in Pontificali Romano (3).

(1) Pœnitentes primum crines tondere cœperunt, ut populo despectui essent, quem usum arripuerunt deinceps etiam Monachi, qui pœnitentium vitam imitabantur. Denique etiam Clerici, qui monasticæ vitæ perfectionem imitari cupiebant, tonsuram adhibere cœperunt; antea tantum brevioris capilli modestiam servare, non item caput radere jubebantur. Vide Thomassinum *Vet. et Nov. Eccl. disc. part. 1 lib. 2 cap. 57. et seq.* Quare cum antiquioribus ecclesiasticis monumentis clerici brevioribus, tonsisque capillis uti jubentur, id non ita est intelligendum, quasi summum verticem radere jubentur. Nam hoc postremum serius inductum est; verum illa capillorum brevitate semper clerici modestiæ causa usi sunt. Clericus, inquit Concilium Carthaginense IV. *can. 44* apud Labbæum *Conc. tom. 2 col. 1441 ed. Venet.* nec comam nutriat, nec barbam. Recte Hieronymus in illud Ezechielis: *caput suum non radent, neque comam nutriant, sed tondentes attondebunt capita sua*, inquit lib. 15 in Ezechiel. t. 5 col. 547 cit. ed. Vallarsii: *Perspicue demonstratur, nec rasis capitibus, sicut sacerdotes; cultoresque Isidis, atque Serapidis, nos esse debere, nec rursus comam dimittere, quod proprie luxuriosum est, barbarorumque, et militantium, sed ut honestus habitus Sacerdotum facie demonstretur; nec calvitium novacula esse faciendum, nec ita ad pressum tondendum caput, ut rasorum similes esse videamur, sed in tantum capillos demittendos, ut operata sit cutis.* Ergo Hieronymi ætate clerici non radebant caput, sed tantum brevioribus capillis utebantur. Hieronymo antiquior Optatus Milevitanus lib. 2 cont. *Parment. pag. 54 ed. Paris anni 1676*, Donatistas reprehendit, quod catholicis Sacerdotibus per vim capita rasissent: *docete*, inquit, *ubi vobis mandatum sit radere capita Sacerdotibus, cum è contrario tot sint exempla proposita, fieri non debere.* Ex quibus intelligitur, olim clericis non rasum habuisse caput, quale nunc habent; sed tamen tonsos, ac breves gerebant crines, atque ita omnes amputata cæsarie inter clericos referebantur. Martinus Bracarenensis c. 66 apud Labbæum *collect. conc. tom. 6 col. 595 ed. Ven.* Non oportet, inquit clericos comam nutrire, et sic ministrare, sed attonso capite, patentibus auribus, et secundum Aaron talarem vestem induere. Gregorius Turonensis tom. 1 *Hist. Franc. Script. Andr. Du Chesne Paris. 1656. pag. 502 tom. 11 Script. Rer. Gallic. Mart. Bouquet Paris. 1759 pag. 197*, et sibi, inquit, propria manu capillos incidens,

clericus factus est. Marcullus in præc. de cleric. form. lib. 1 n. 19 apud Baluzium *Cap. Reg. Franc. tom. 2 col. 265 ed. Venet. 1757.* Veniens ille, inquit, ad nostram præsentiam, petit serenitati nostræ, ut ei licentiam tribuere deberemus, qualiter comam capitis sui ad onus clericatus deponere deberet. Quare clericorum tonsura olim consistebat in tonsis, brevibusque capillis, eaque est tonsura, quæ sæpe corona dicitur, cum ad instar coronæ tonsi essent crines, et clerici coronati vocantur in L. 53. *Cod. Theod. de Episc. et Cler.* quemadmodum legem ipsam explicat Gothofredus lib. 16 tit. 2 *Cod. Theod. pag. 83 tom. 6 part. 1 ed. Lipsiæ an. 1743.* Hinc coronam pro clero, et clericali reverentia accipiunt Hieronymus ep. 142 col. 1060. tom. 1 ed. Vallarsii, Augustinus ep. 55 tom. 5 col. 63 tom. 2 ed. Maurin. Venet. an. 1729. Sinodius lib. 6 ep. 5 pag. 160 ed. Sirmon-di Paris. 1652. Ennodius lib. 4 ep. 22, et 29 ad Symmach. in *Bibliot. PP. tom. 9 ed. Lugd. pag. 258, et 559.* Mos radendi clericos à Monachis fortasse ortum habuit, uti putat Hallierus de *sacr. elect. et ordin. pat. 3 sect. 8 cap. 9 num. 6. tom. 5 pag. 513 ed. Romæ 1740.*

(2) Joannes Morinus de *ordin. part. 3 exerc. 15 cap. 5* putat nullos olim fuisse clericos, qui sola tonsura distinguebantur, eamque nonnisi cum ordine Lectoratus, aut Ostiariatus conferri solitam, neque ante septimum sæculum inductum morem, ut ea separatim tribueretur. Sed Morino adversatur Joannes Mabillonius *Acta SS. Ord. S. Bened. in præf. ad sæcul. 5 Bened. tom. 3 part. 1 §. 1 n. 19 pag. 6. ed. Venet. 1734*, qui citius, quam ille putat, tonsuram separatim ab ordinibus conferri cœpisse arbitratur. Sane quæ supra descripsimus, præsertim ex Gregorio Turonensi, qui sexto sæculo vita functus est, evidenter ostendunt, ea ætate per solam tonsuram clericos fuisse factos, neque iis simul cum tonsura ordinem aliquem attributum. Accedit testimonium Pauli Emeritensis Diaconi qui lib. 1 de *Patrib. Emerit. c. 5 pag. 22 edit. Antwerp. 1658* scribit, Paulum Allarum, Emeritensem Episcopum, sexto sæculo Fidelem puerum sororis suæ filium primum tonderi præcepisse; deinde per singulos gradus eum perduxisse, ac denique Diaconum ordinasse. Sed hæc, et alia, quæ Mabillonius collegit, monumenta ostendunt, in Ecclesiis quibusdam, non tamen ubique, citius tonsuram ab ordinibus fuisse sejunctam; ex quo intelligitur, non uno et eodem tempore à cunctis Ecclesiis eandem disciplinam receptam fuisse. Confer Hallierum, et Mabillonium *loc. cit.*, ubi plura de tonsura habes. Vide etiam Christianum Lupum in *scholis ad can. 14. Conc. Ecumen. 7 tom. 5 opp. pag. 199 ed. Venet. an. 1724*, et Thomassinum *vet. et nov. Eccl. discipl. part. 1 lib. 2 c. 56 et seqq.*

(N. S. Igitur VI ineunte sæculo Coronæ clericalis usus primum in Ecclesiam invecus videtur. Synodus enim Toletana II, *can. 1*, de tonsura clericali loquitur; et Isidorus Hispalensis *De Offic. Eccles. Lib. 2 cap. 4*, et Gregorius Turon. *de Glor. Martyrum Lib. 1 cap. 28* sua ipsorum ætate Coronam clericalem jam in Ecclesiam inductam produunt. Atque adeo Synodus Toletana IV an. 635. *Canone 41*, Tonsuræ præceptum simul, et formam complectitur: *Omnes Clerici, detonso superius capite toto, inferius solam circumilem coronam relinquunt.* Ea tamen subinde paulatim ita contracta est, ut Conc. Coloniense an. 1260 *Can. 4* summum verticem radi jubeat, quam vocat *Coronam*. Conc. Rothomag. an. 1702 *Can. 11* anathema ejaculatur in Clericos coronam gestare detractantes. Patentem esse debere sanxit Syn. Londinensis an. 1102, *Can. 12*: *Clerici patentem coronam habeant.* Ejus magnitudinem quatuor digitorum in diametro designavit Conc. Palentinum an. 1588, *Can. 5*, et Arandense, *Can. 14*, in Minoribus constitutis.

Ordinibus coronam adsignavit, quantum patebat *Regale*. Ut secundum uniuscujusque ordinem gestaretur, mandavit Senon. an. 1528, *Can. 24*. Postremo magnitudinem pro singulis ordinibus definiit Mediolanense V an. 1579. Etenim, *Can. 4*, edixit, ut corona Presbyterorum quatuor haberet pollices in diametro, tres Diaconorum, à quibus non multum recederent Subdiaconi, duos vero corona minorum ordinum. Complures Diœcesanæ Synodi depictis circulis uniuscujusque ordinis coronam designant.

Coronæ clericalis significationes multæ sunt; nam 1 ex humilitatis professione, unde ortum habuit, retinenda à Clericis est; quo intuitu imitationem opprobriorum Christi significat. 2. Regiam Sacerdotis dignitatem indicat ex Isidoro Hispalensi *Lib. 2 de Offic. Eccles.*, cap. 4. 3 Temporalium curarum vacuitatem, ex eodem Isidoro *ibidem*. 4 Demum, ex S. Thoma, ob circularem figuram, omnium perfectissimam Clericorum vitæ, sanctimoniamque perfectionem.

Sicuti jubebantur quondam Clerici caput radere, ita et radere quoque barbam vetabantur. Syn. Carthag. IV, *Can. 44*, et Barcinonensis an. 540, *Can. 3*. Id quod obtinuisse videtur usque ad sæculum 11, quum Syn. Compostellana an. 1056, *Cap. 2*, inter alia præcipiat Canonicis, ut *abscissas habeant barbas*. Quod dein confirmarunt Concilia Tolet. an. 1525, *Can. 7*, Complutense an. 1525, *Can. 2*, Hispalense an. 1512 *Cap. 25*, ea adducta ratione à præf. Syn. Tolet., *ne sumendo Christi Sanguinem, aliquid indecens contingere possit.*

(5) *Part. 1 tit. de cler. facien. pag. 90 ed. Catalani Romanæ 1738.*

12. Clericalis tonsura nullam tonso tribuit potestatem ad sacrificium spectantem, neque ullum confert ministerii genus; sed tamen eum lata significatione clericum facit, hoc est, ita in ordinem refert clericorum, ut inter illos tonsus locum habeat in sacris conventibus, et linteatus divinis officiis intersit. Quo fit, ut privilegia, jura, immunitates clericorum tonsos etiam attingant, si vestes deferant clericales (1), eaque servant, quæ de vita, et honestate clericorum sancita sunt. Hæc ad Clericos universos generalim pertinent; nunc de singulis agendum est.

(1) Concilium Tridentinum *sess. 14 cap. 6 et sess. 22 cap. 4 de reform.* modestas esse jubet vestes clericorum, quæ procul absint ab habitu, et consuetudine sæcularium; verum omnes, quæ deinceps habitæ sunt, synodi eas oblongas, nigrique coloris esse volunt. Ita statuit S. Carolus Borromeus in Concilio Mediolanensi *1. part. 1 act. Eccl. Mediol. pag. 16 ed. Patavii 1754*, Concilium Mechliniense an. 1570 *tit. de vit. et honest. cler. cap. 5 tom. 21 col. 597*, Rhemense an. 1535 *tit. de cler. in gener. num. 8 col. 701 d. tom. 21*, Burdigalense an. 1585 *tit. 21 col. 771 eod. tom. 21 coll. Labbæi ed. Venet.* Extat etiam ea de re Sixti V. Constitutio *Cum sacrosanctam 141 tom. 5 part. 1 pag. 42 Bullar. Roman. ult. edit.*, qua omnes clerici, qui beneficia, aut pensiones habent, non modo tonsuram, sed etiam longas, sive talares vestes gestare jubentur; pensionibusque, ac beneficiis privantur, qui huic legi non obtemperant; qua tamen eadem lege ipse Sixtus V. *Const. Pastoralis loc. cit. pag. 44* solvit eos, quorum pensiones anno quoque non superant aureos, sive ut vocant, ducatos de Camera 60, præterea

quosdam Summi Pontificis familiares. Accessit Benedicti XIII. *Constitutio Apostolicæ Eccles. 61 tom. 11 pag. 409 cit. Bullar.*, qua similiter constitutis penis provisum est, ne clerici laicorum vestes deferant. Quamquam autem Sixti V. Constitutio, et decreta Conciliorum, quorum paulo ante facta mentio est, clericos gestare velint longas, seu talares vestes, nunc tamen usu receptum est, ut illi clericalibus quidem, non tamen ad talos productis, vestibus utantur, atque ut has postremas gerere debeant, cum Ecclesiam ingressuri sunt, sive ad Missarum mysteria celebranda, sive ad divina officia, et ecclesiastica munera obeunda. Nimirum cum Synodus Tridentina *sess. 14 cap. 6 de reform.*, Episcopis tribuat facultatem clericalis indumenti formam definiendi, tacito eorum consensu factum videtur, ut clerici per urbem incedentes breviores etiam vestes gerant. Confer Benedictum XIV. *de Synod. diœces. lib. 11 cap. 8, et Inst. Eccles. Inst. 54 et 71.*

(N. S. In Hispania ad talares vestes quantum attinet, eas jam diu præscripserat Clericis Syn. Dertusana an. 1429, *Can. 1*, scilicet nec *nimia brevitate*, nec *longitudine* notandas. Ad colorem vero quod spectat, nigrum generalim admissum esse post sæculum XVI ex eo colligimus, quod Concilia nostra, præsertim Valentim. mox *laud. cap. 15*, nigri, vel fuscii coloris vestem, vel ejus quem honestus Ecclesiasticorum usus admissit, præscribit.

Quæret fortasse quispiam, quid fuerit, quod inductus sint in Clericorum vestibus color niger? Cui si conjecturis fidere est, à Regulari Clericorum vita originem duxisse, respondebimus. Quum enim Monachis post S. Benedictum vissum esset, *nigrum colorem magis humilitati, magis penitentiae, magis luctui convenire*, ut scribit Petrus Ven. ad S. Bernardum, omnes ut plurimum hunc colorem adsumerunt, *beatissimum Patrem Benedictum sectantes, qui nigro colore usus est*. Chron. Cassinien. *Lib. 4 cap. 145*. Clerici autem simul ac Canonicam vitam amplexi sunt, mutavere etiam exteriorem indumentorum formam, et quum à Monachis mutuaverint *Cappas cum cappellis*, sive *caputiis*, et *cilicia*, verosimile est, simul cum id genus vestimentorum colorem etiam nigrum mutasse. Profecto induebantur quondam Canonici Ciliciis, Cappis, et Caputiis Monachorum, uti hodiernus nobis complurium Hispaniæ Ecclesiarum usus indicat.

Verum quum deinceps cœperint Canonici à Canonica se avertere vivendi methodo, retenta in choro antiqua vestimentorum configuratione, et in profanis vestibus mutata, colorem tamen nigrum retinuisse, atque ita sensim in omnibus clericorum vestibus inductum fuisse, probabile saltem existimamus.

Adhæc in Hispania ex *Leg. 6 tit. 10 lib. 1 Novis. Compil.*, Clerici prima tonsura initiati fori privilegio non gaudent, nisi Beneficium Ecclesiasticum habeant, vel in aliqua Universitate Studiorum causa degant, vel de Episcopi scientia alicui Ecclesiæ sint addicti, Altarique inserviant, et Clericalem Tonsuram, habitumque simul Ecclesiasticum deferant, quod jam prius decreverat Syn. Trid. *Sess. 25 Ref. cap. 6*. Quin et Concordato an. 1757 *art. 9* constitutum est, neminem nec ad tonsuram admittendum, de quo spes non indubia sit, eum non alium sibi scopum, quam Deo sacris inserviendi proposuisse, ut jam diu constituerat Trid. *præf. Sess. 25 Ref. cap. 4.*